

Chapter: 3

Q.1 योग्य पर्याय निवडा

(3)

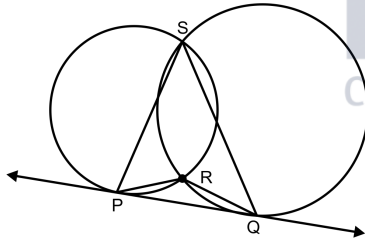
- 1) दोन अंतस्पर्शी वर्तुळांच्या त्रिज्या 5.2 सेमी आणि 3.7 सेमी आहेत. तर त्यांच्या केंद्रबिंदूमधील अंतर किती ?
अ. 12 सेमी   ब. 1.3 सेमी   क. 1.5 सेमी   ड. 8.9 सेमी
- 2) दोन बाह्यस्पर्शी वर्तुळांच्या त्रिज्या 2.1 व 2.4 सेमी आहेत. तर त्यांच्या केंद्रबिंदूमधील अंतर किती ?
अ. 0.3 सेंमी   ब. 4.5 सेमी   क. 4.4 सेमी   ड. 0.2 सेंमी
- 3) एका वर्तुळाची सर्वात मोठी जीवा 7.8 सेंमी लांबीची आहे. तर त्या वर्तुळाची त्रिज्या = ... सेंमी.
अ. 3.9   ब. 7.8   क. 15.6   ड. 8

Q.2 खालील उदाहरणे सोडवा. (कोनतेही दोन)

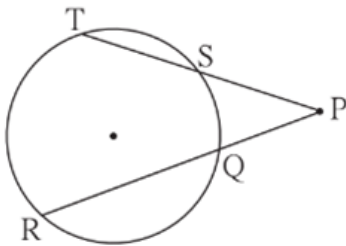
(4)

- 1) कोणताही आयत हा चक्रीय चौकोन असतो हे सिद्ध करा.
- 2) आकृती मध्ये दोन वर्तुळे परस्परांना बिंदू S व R मध्ये छेदतात. त्यांची रेषा PQ ही सामाईक स्पर्शिका त्यांना बिंदू P व Q मध्ये स्पर्श करते, तर सिद्ध करा -

$$\angle PRQ + \angle PSQ = 180^\circ$$

- 3) आकृती मध्ये, जर $PQ = 6$, $QR = 10$, $PS = 8$ तर $TS =$ किती ?

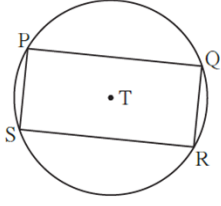

Q.3 खालील उदाहरणे सोडवा. (कोनतेही दोन)

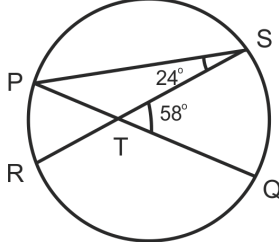
(6)

- 1) आकृती मध्ये केंद्र T असलेल्या वर्तुळात आयत PQRS अंतर्लिखित केला आहे. तर दाखवा की -
(i) कंस $PQ \cong$ कंस SR

(ii) कंस $SPQ \cong$ कंस PQR

2) आकृती मध्ये, जीवा PQ आणि जीवा RS एकमेकींना बिंदू T मध्ये छेदतात.

i.

जर $\angle STQ = 58^\circ$ आणि $\angle PSR = 24^\circ$, तर $m(\text{कंस } SQ)$ काढा.

ii.

$\angle STQ = \frac{1}{2} [m(\text{कंस } PR) + m(\text{कंस } SQ)]$ हे पडताळून पाहा.

iii.

जीवा PQ आणि जीवा RS यांमधील कोनाचे माप कोणतेही असले तरी $m\angle STQ = \frac{1}{2} [m(\text{कंस } PR) + m(\text{कंस } SQ)]$ हे सिद्ध करा.

iv. या उदाहरणात सिद्ध होणारा गुणधर्म शब्दांत लिहा.

3)

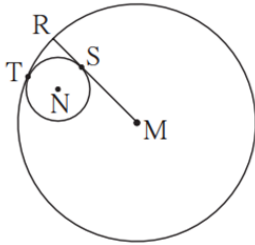
चक्रीय $\square MRPN$ मध्ये, $\angle R = (5x - 13)^\circ$ आणि $\angle N = (4x + 4)^\circ$, तर $\angle R$ आणि $\angle N$ यांची मापे ठरवा.

Q.4 खालील उदाहरणे सोडवा. (कोनतेही एक)

(4)

1) आकृती मध्ये, केंद्र N असलेले वर्तुळ केंद्र M असणाऱ्या वर्तुळाला बिंदू T मध्ये स्पर्श करते. मोठ्या वर्तुळाची त्रिज्या लहान वर्तुळाला बिंदू S मध्ये स्पर्श करते. जर मोठ्या व लहान वर्तुळांच्या त्रिज्या अनुक्रमे 9 सेमी व 2.5 सेमी असतील तर खालील प्रश्नांची उत्तरे शोधा आणि त्यांवरून $MS : SR$ हे गुणोत्तर काढा.

(1) $MT =$ किती? (2) $MN =$ किती? (3) $\angle NSM =$ किती?

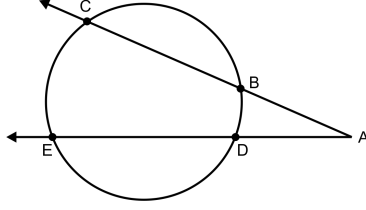

2) आकृती मध्ये,

(1) $m(\text{कंस } CE) = 54^\circ$, $m(\text{कंस } BD) = 23^\circ$, तर $\angle CAE =$ किती?

(2) $AB = 4.2$, $BC = 5.4$, $AE = 12.0$ तर $AD =$ किती?

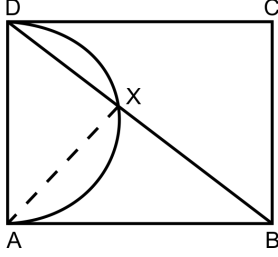
(3) $AB = 3.6$, $AC = 9.0$, $AD = 5.4$ तर $AE =$ किती?

Q.5 खालील उदाहरणे सोडवा. (कोणतेही एक)

(3)

1)

बाजूच्या आकृतीत, $\square ABCD$ हा एक आयत आहे. रेख AD व्यास घेऊन AXD हे एक अर्धवर्तुळ काढले आहे.

हे अर्धवर्तुळ आयताच्या BD या कर्णाला x बिंदूत छेदते. जर $AB = 12$ सेंमी, $AD = 9$ सेंमी तर पुढील किंमती काढा

- BD
- BX

2) त्रिज्या r असलेल्या वर्तुळात रेख AB व रेख AC या दोन जीवा आहेत. जर p आणि q ही अनुक्रमे जीवा AB व जीवा AC ची केंद्रबिंदूपासूनची अंतरे असतील व $AB = 2AC$ तर सिद्ध करा की $4q^2 = p^2 + 3r^2$.